

მეთოდური ორიენტირება

სწავლა-სწავლების პროცესის ორგანიზება

მოსწავლეზე ორიენტირებული სასწავლო პროცესის დაგეგმვისა და წარმართვისას, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია მოსწავლეთა უნიკალური შესაძლებლობებისა და საჭიროებების გათვალისწინება. ასევე ისეთი პედაგოგიური პირობების შექმნა, რომ მოსწავლეს ახალი ცოდნა არა მზა სახით გადაეცეს უფროსისგან, არამედ მოსწავლემ თავად, საკუთარი ძალისხმევით ააგოს ცოდნა, რომელიც მის ძველ ცოდნასა და გამოცდილებას ეყრდნობა. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ცოდნა აიგება სოციალური ინტერაქციითა და სხვათა გამოცდილების გაზიარებითაც, ამიტომ მოსწავლეზე ორიენტირებული გარემო თანატოლებთან თანამშრომლობის შესაძლებლობასაც უნდა იძლეოდეს.

ამავდროულად, განათლების თანამედროვე სისტემა მიმართულია არა მხოლოდ იმისაკენ, რომ მოსწავლემ წლების განმავლობაში დეკლარაციული ცოდნა დააგროვოს, არამედ, შეძლოს ამ ცოდნის ადეკვატური გამოყენება და რაც მთავარია – ისწავლოს სწავლა.

სწორედ ამიტომ, სასწავლო პროცესის დაგეგმვისა და წარმართვისას მოსწავლეების მხრიდან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმგვარი სტრატეგიების შერჩევა და გამოყენება, რომელიც დაეხმარება მას მოსწავლეთა წინარე ცოდნის დადგენაში, მოსწავლეს კი საკუთარი სწავლის პროცესის თვითრეგულაციასა და თანამშრომლობის უნარების განვითარებაში.

სწორედ ამიტომ, გთავაზობთ მოკლე აღწერას იმ მეთოდებისა და სტრატეგიების, რომელიც მიმართულია მოსწავლეთათვის სიღრმისეული აზროვნებისა და პრობლემის გადაჭრის უნარების, მოსწავლეთა წინარე ცოდნისა და საჭიროებების დადგენის, სწავლის თვითრეგულაციისა და თანამშრომლობის უნარების განვითარების, მოსწავლეთა ცოდნის დონის შეფასებისაკენ.

პროექტებზე დაფუძნებული სწავლება

პროექტებით სწავლება არის კონკრეტული სასწავლო პრობლემის გადაჭრის ან ინიციატივის განხორციელებისაკენ მიმართული მრავალფეროვანი სამუშაო. პროექტებით სწავლება აქტიური და მიზანმიმართული სწავლების საშუალებაა, რომელიც ხელს უწყობს მოსწავლეებში მაღალი სააზროვნო უნარების განვითარებას. მოსწავლეებს შეუძლიათ სასკოლო ცხოვრება, საკუთარი და მოსწავლეების გამოცდილება მეტად საინტერესო გახადონ სხვადასხვა პროექტის მეშვეობით. პროექტების მიზანი შეიძლება იყოს ძალიან მრავალფეროვანი. თუმცა არსებითია, რომ ისინი შეესაბამებოდეს განათლების ეროვნულ მიზნებსა და ეროვნულ სასწავლო გეგმას.

პროექტის დაგეგმვა და განხორციელება ოთხი ეტაპისაგან შედგება:

სასკოლო პროექტები შეიძლება ორიენტირებული იყოს:

- პროდუქტის შექმნაზე;
- მოსწავლეების მიერ გარკვეული ცოდნის, უნარების დაუფლებასა და განვითარებაზე;
- შემოქმედებით აზროვნებისა და პრობლემის გადაჭრის უნარის განვითარებაზე.

მოსწავლეების წინარე ცოდნის/საჭიროებების დადგენა

ცალკეულ საკითხთან დაკავშირებით მოსწავლეებს განსხვავებული გამოცდილება, შესაძლებლობები და ინტერესები აქვთ. მოსწავლეთა წინარე ცოდნის გაგება დაგეხმარებათ, რომ სწავლების პროცესი არასწორი შეხედულებების გამოსწორებისა და რელევანტური გამოცდილების გაძლიერებისაკენ მიმართოთ.

ქვევით მოცემულია ის მეთოდები, რომლებიც მოსწავლეებში წინარე ცოდნის/საჭიროებების დადგენაში დაგეხმარებათ:

გონებრივი იერიში – უზრუნველყოფს იდეების გენერაციას, მისი მიზანია კონკრეტული პრობლემის გადასაჭრელად მაქსიმალური რაოდენობის იდეების შეგროვება. მოსწავლეები თამამად გამოთქვამენ საკუთარ აზრს, სწავლობენ სხვის მოსმენას და უვითარდებათ შემოქმედებითი აზროვნება.

დაფიქრდი - დაწყვილდი - გაუზიარე მეთოდის მიხედვით მოსწავლეები ჯერ უნდა დაუფიქრდნენ კითხვას, შემდეგ განიხილონ ის მენწყვილესთან და საბოლოოდ, შეაჯამონ იდეები და გაუზიარონ თანაკლასელებს. ეს მეთოდი მოსწავლეს ცოდნის ორგანიზებაში ეხმარება.

გრაფიკული ანუ კოგნიტური სქემები ინფორმაციის ადვილად აღქმისა და ორგანიზებისათვის გამოიყენება. მათი დახმარებით მოსწავლე ანაწევრებს ინფორმაციას, აზროვნებს კრიტიკულად და სწავლობს დამოუკიდებლად. კოგნიტური დიაგრამების ფართოდ გავრცელებული ფორმაა: **ვიცი - მინდა ვიცოდე - ვისწავლე და ვენის დიაგრამა**.

დისკუსია – მოსწავლეები აქტიურად ერთვებიან სასწავლო პროცესში, თამამად გამოხატავენ საკუთარ აზრს, უვითარდებათ განსხვავებული აზრის პატივისცემის და კრიტიკული აზროვნების უნარი.

თვითრეგულირებისა და თანამშრომლობის წახალისება

ქვევით მოცემულია ის სტრატეგიები, რომლებიც მოსწავლეებში თვითრეგულირებადი სწავლისა და თანამშრომლობის უნარების წახალისებლად გამოიყენება:

თანატოლთა უკუკავშირი

თანატოლთა უკუკავშირი ეხმარება მოსწავლეებს, რომ გაითავისონ შესრულებული სამუშაოს ხარისხი მათი თანატოლების სამუშაოს შეფასებით.

თვითშეფასება და რეფლექსია

თვითშეფასება და რეფლექსია შესაძლებლობას აძლევს მოსწავლეებს, რომ შეაფასონ მათი პროგრესი, აზროვნება და სწავლა, ასევე მოახდინონ რეფლექსია მეთოდების გასაუმჯობესებლად.

ჯგუფებზე დაკვირვება

ჯგუფურ მუშაობაზე დაკვირვება საშუალებას გაძლევს შეაფასოთ მოსწავლეთა თანამშრომლობითი უნარები, ჩაინიშნოთ მათი მოსაზრებები და წახალისოთ ისინი თანამშრომლობითი მუშაობის ხელშესაწყობად.

ჯგუფების შექმნა და სპიკერის არჩევა

ჯგუფური მუშაობის დაწყებამდე მოსწავლეები უნდა დაყოთ ჯგუფებად. არსებობს ჯგუფებად დაყოფის რამდენიმე მეთოდი. მაგალითად ოთხწევრიან ჯგუფებში მოსწავლეები გაანაწილეთ **გათვლის მეთოდით**: მოსწავლეებმა გაითვალონ 1-დან 4-მდე და დაჯგუფდნენ რიგითი ნომრის მიხედვით: ერთიანები ერთად, ორიანები ერთად და ა.შ.

თითოეულ ჯგუფში შემთხვევითობის პრინციპით შეარჩიეთ ჯგუფის სპიკერი. ამისათვის:

- მოამზადეთ პატარა ყუთი და იმდენი ფერის ოთხი ფერადი ფურცელი, რამდენ ჯგუფადაც ყოფთ კლასს;
- თითოეული ფერის ერთ ფურცელს დააწერეთ ასო **ს**;
- ფურცლები გადაკეცეთ და ჩაყარეთ ყუთში.
- კლასის თითოეული ჯგუფის წევრებს სთხოვეთ ამოიღონ ერთი ფერის ფურცლები. ვისაც შეხვედება ფურცელი წარწერით **ს**, – ის გახდება ჯგუფის სპიკერი.

გაგების შემოწმება

მეტაშემეცნება ანუ „აზროვნება აზროვნების შესახებ“ ნიშნავს გონებრივ პროცესს, რომელიც აკონტროლებს და არეგულირებს, თუ როგორ ფიქრობენ/აზროვნებენ ადამიანები.

ქვემოთ მოცემულია მეთოდები, რომელიც გაგების შემოწმებისა და მეტაშემეცნების ნახალისებისათვის გამოიყენება. ეს მეთოდები დაგეხმარებათ შეამოწმოთ, რამდენად გაიგო მოსწავლემ საკითხი:

- ტესტები;
- გამოკითხვა;
- კომპლექსური დავალებები;
- შემაჯამებელი დავალებები.

გაგებისა და უნარების დემონსტრირება

გაგებისა და უნარების დემონსტრირებისათვის გამოიყენეთ მოსწავლის პორტფოლიო. პორტფოლიო შესაძლებლობას იძლევა, შეაფასოთ მოსწავლის პროგრესი სემესტრის თუ წლის მანძილზე.